

Берлін, 13 жовтня 2017 р.

**Пояснення до програми Федерального міністерства закордонних справ
«Розбудова співпраці з громадянськими суспільствами у країнах Східного партнерства та в Росії»**

Програма розбудови співпраці з громадянськими суспільствами у країнах Східного партнерства та в Росії дає можливість організаціям громадянського суспільства і задіяним у них громадянам реалізувати свою роль як головних дійових осіб і важливих партнерів державних заходів та підтримувати триваючі трансформаційні процеси в регіоні.

Використовуючи інструменти зовнішньої культурно-освітньої політики, Федеральний Уряд хоче уможливити, щоб у передполітичному просторі, з виходом за національні кордони, відбувалося критичне осмислення і порозуміння стосовно мрій і травм народів, стосовно насиченого конфліктами минулого, але й стосовно сподівань на розвиток і суспільно-соціальний прогрес. Це може вдатися тільки тоді, коли максимально можливій кількості активних дійових осіб як із сільських місцевостей, так і з урбаністичних центрів тієї чи іншої країни буде надана можливість зміцнювати соціальну згуртованість і побудову структур громадянського суспільства, підтримувати засади вільного, демократичного і плюралістичного суспільного ладу і в такий спосіб забезпечувати у майбутньому мирне спів-існування народів у Європі. Для цього Федеральне міністерство закордонних справ знову орієнтовно матиме у своєму розпорядженні кошти у бюджеті на 2017 рік (розділ 0504, стаття 687 13).

Які цілі мають бути досягнуті?

Федеральний Уряд надає сприяння заходам, які через коопераційні зв'язки німецького громадянського суспільства з громадянськими суспільствами країн Східного партнерства і Росії всеохоплюючим чином підтримують необхідні трансформаційні та внутрішні інтеграційні процеси. Це включає в себе всю палітру культурної та освітньо-політичної проектної роботи (зокрема, ЗМІ, науку, освіту, в тому числі професійну, а також культуру, мову і роботу з молоддю).

Тому сприяння можуть отримати заходи, направлені на побудову і розбудову розрахованих на тривалу перспективу структур співпраці між громадськими гравцями Німеччини і країн Східного партнерства або Росії. Крім того, проекти повинні

- досягти якомога більше громадських гравців (в тому числі через мультиплікаторів) та
- переслідувати одну з таких цілей:
 1. «Зміцнення плюралізму» – побудова і розбудова розмаїття, інформаційного, інтелектуального та медійного розмаїття:

У випадку з цією метою сприяння йдеться про медійні проекти. Ідея плюралізму є головним і конституюючим елементом сучасних демократій, легітимність яких полягає, насамперед, також і у визнанні та поважанні розмаїття думок, інтересів і цілей, існуючих у суспільстві. Тому сприяння надаватиметься проектам, які слугують побудові і розбудові плюралістичного медійного ландшафту. З огляду на фундаментальне значення, яке має вільний медійний ландшафт для побудови демократії і правової держави, медійні проекти є одним з основних напрямків сприяння.

З огляду на це придатними видаються, наприклад, такі заходи як освітня підготовка і підвищення кваліфікації журналістів, блогерів та інших медійних дійових осіб у згаданих країнах, а також програми стажування журналістів у Німеччині. Заслужують на сприяння також проекти покращення медійної компетенції, наприклад, через належні заходи в школах та університетах або у сфері політичної освіти.

2. «Сприяння дискурсам про цінності» – зміцнення цінностей через діалог громадянського суспільства і культурно-політичні заходи:

Цій меті сприяння відповідають, насамперед, проекти обміну і культури. Чесний діалог про спільності і відмінності є базою внутрішніх інтеграційних процесів, а також національних партнерств. Такий діалог завжди відбувається там, де люди зустрічаються, обмінюються думками і співпрацюють. Обміну думками про фундаментальні основні цінності, як от: повага до прав людини, законність управління, незалежність судів, право особи на життя і вільний розвиток, а також принцип ухвалення рішень більшістю – надається неабияке значення у часи політичної напруженості.

Тому сприяння можуть отримати також заходи, які поширюють і зміцнюють згадані вище основні цінності через обмін думками серед громадянського суспільства або через культурно-політичні заходи. Розглядатимуться заходи у формі діалогу і зустрічей груп громадянського суспільства, а також чимало форматів з усіх сфер культурного життя, в яких головним чином мова йде про поширення вищезгаданих цінностей.

3. «Надання перспективи молодим людям» – заходи академічної, професійної та суспільно-політичної освіти і підвищення кваліфікації

Тут, у першу чергу, йдеться про проекти освітньої підготовки і підвищення кваліфікації. Головною потребою усіх, зокрема, молодих людей є наявність перспективи власного економічного, суспільного і соціального поступу й бачення шансів розвитку та процвітання для себе і для свого оточення. Звідси впливає мотивація будь-якої суспільної, політичної чи соціальної активності заради своєї країни. При цьому освітня підготовка і підвищення кваліфікації є тим фундаментом, на якому кожна людина буде свої цілком особисті перспективи на майбутнє і творитиме свої мрії.

Тому сприяння заслуговують заходи академічної, професійної та суспільно-політичної освіти і підвищення кваліфікації, в тому числі через надання стипендій.

4. «Сприяння діалогу і порозумінню» – відновлення довіри, втраченої через територіальні конфлікти

Щодо цієї мети сприяння мова йде про заходи, які з огляду на невирішені територіальні конфлікти направлені на відновлення у передполітичному просторі необхідної довіри між суспільствами, держави яких є сторонами територіальних конфліктів. Невирішені територіальні конфлікти і напруженість через різний історичні наративи у регіоні призвели також і до глибокого розколу між громадянськими суспільствами всередині країн і між країнами. При цьому особливу роль, насамперед, відіграє розпад самосприйняття та сприйняття збоку соціального оточення, а також питання інтеграції меншин. Наслідком стає взаємна втрата довіри, виникнення і поглиблення упереджень, а також брак готовності до спілкування. Щоб протидіяти цьому, потрібні люди й організації, які докладатимуть зусиль щодо розуміння перспектив іншої сторони і на цій основі розвиватимуть готовність до компромісів.

Тому сприяння заслуговують заходи співпраці в рамках громадянських суспільств, які з огляду на територіальні конфлікти мають на меті, використовуючи інструменти з культурної і освітньої сфери, відновити готовність до діалогу і порозуміння між відповідними групами і, таким чином, зробити внесок у відродження втраченої довіри й усунення упереджень.

В яких країнах мають здійснюватися проекти співпраці громадянських суспільств, щоб вони отримали можливість сприяння?

Проекти співпраці громадянських суспільств можуть отримати сприяння, якщо вони будуть здійснюватися у **Німеччині, у Росії чи у країнах Східного партнерства**. Країнами Східного партнерства є Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Республіка Молдова й Україна. Учасники проектів сприяння повинні мати центр своїх життєвих інтересів там або в одній з інших країн Східного партнерства, Росії чи Німеччині.

Можливими є проекти співпраці між громадськими гравцями з Німеччини та однієї (**двосторонні проекти**) або декількох (**надрегіональні проекти**) країн Східного партнерства і Росії.

Оскільки метою програми є побудова, розбудова та захист структур співпраці між громадянськими суспільствами Німеччини і країн Східного партнерства та Росії, то підтримка суто національних проектів, а також проектів без партнерів у Німеччині чи в країнах Східного партнерства або Росії не передбачена.

Федеральний Уряд має намір уникати надмірної концентрації на заходах у відповідних столицях і надавати якомога більшій кількості дійових осіб громадянського суспільства у зазначених країнах можливості створення мереж між собою і між дійовими особами у Німеччині. Тому Федеральний Уряд прагне приділяти особливу увагу проектам, які проводяться у регіонах цільових країн.

13 липня 2017 р. Уряди Німеччини та Франції на засіданні Німецько-Французької Ради Міністрів ухвалили поглиблення співпраці між Німеччиною і Францією. Тому Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини і Міністерство європейських та закордонних справ Франції в процесі реалізації цієї ухвали домовилися про залучення в тестовому режимі французьких неурядових організацій до більш широкого співробітництва у 2018 році в рамках програми «Зміцнення співпраці з громадянськими суспільствами в країнах Східного партнерства та в Росії». Отже, сприяння може бути надане також спільним німецько-французьким проектам з одним чи декількома партнерами в цільових країнах, за умови наявності усталеного партнерства між німецькими і французькими громадськими гравцями та задокументуванням цього успішною реалізацією принаймні трьох спільних проектів. Вони повинні бути названі в проектному ескізі. Право подавати заявку має тільки німецький партнер.

Хто є учасниками проектів, які заслуговують на сприяння?

Учасниками підтримуваних заходів **мусять бути представники громадянського суспільства** у Німеччині, принагідно у Франції, у країнах Східного партнерства та в Росії. Тому цільовою групою заходів є громадські гравці за межами дій держави. Типовими гравцями є ЗМІ, спілки, фонди (включаючи політичні фонди), вищі навчальні заклади, об'єднання молоді, діячі культури та інші неурядові організації. Публічно-правові телерадіомовні та інші медійні заклади також зараховуються до громадянського суспільства.

Гравці, які належать до сфери дій держави, можуть бути зараховані до сфери громадянського суспільства тільки у виняткових випадках, коли з огляду на місцеві особливості відсутні громадські гравці, а підтримувані конкретні заходи надають достатню гарантію досягнення бажаних політичних цілей.

У який проміжок часу мали б здійснюватися проекти?

Кошти сприяння є **проектними коштами**. Це означає, що вони підлягають **бюджетному принципу ануйтету**. Тому, у принципі, проекти повинні бути завершені протягом 2018 року, тобто, до **31 грудня 2018 року**. Проте в **обґрунтованих випадках** Федеральне міністерство закордонних справ може в **обмеженому обсязі** відхилитися від цього принципу і схвалювати також проекти, що тривають **понад один рік**. Передумовою для цього є **доконечна необхідність понадрічних або багаторічних періодів для досягнення бажаних політичних цілей**.

У цьому зв'язку посилення на сталий ефект проекту є недостатнім. Адже у такий спосіб має бути досягнуто, щоб якомога більша кількість громадських гравців змогла скористатися сприянням для якомога більшої кількості проектів.

Визнання понадрічності чи багаторічності конкретного заходу вважається необхідним, якщо підтримувані жадані зовнішньополітичні цілі не можуть бути досягнуті без визнання понадрічності чи багаторічності. Таке може, наприклад, статися, коли конкретний захід за своєю природою може бути проведений лише у строк, що перевищує один рік, оскільки він охоплює період в один вишівський семестр.

Визнання понадрічності конкретного заходу вважається обов'язковим, коли відсутня будь-яка інша альтернатива його проведенню.

Коли можна розпочинати проект?

Схвалити сприяння можна, у принципі, лише тоді, коли на момент ухвалення рішення щодо сприяння проект ще не розпочато. Проте відповідно до § 44 Положення про федеральний бюджет існує можливість **разом із поданням заяви на схвалення гранту подати до Федерального міністерства закордонних справ також заявку на дочасний початок заходу**. У разі виняткового схвалення дострокового початку заходу проектні кошти можуть бути відраховані починаючи з дати, конкретно зазначеної у схваленні, якщо пізніше буде прийнято рішення про виділення гранту. Це означає, що перед тим, як буде прийнято рішення про виділення гранту, з цієї дати можна починати проект **на свій ризик**. Правову претензію на сприяння можна обґрунтувати лише після надходження рішення про виділення гранту.

У вересні 2017 року був обраний новий склад Німецького Бундестагу. Тому не варто виходити з того, що федеральний бюджет буде ухвалений уже на початку 2018 року. Разом з тим існує принципова можливість обмеженого схвалення проектів уже на стадії «попереднього виконання бюджету». І все таки ми рекомендуємо розраховувати у Вашому плануванні на початок проекту десь влітку 2018 року.

Як Федеральне міністерство закордонних справ ухвалює рішення про сприяння?

З огляду на дуже високу зацікавленість з боку громадянського суспільства брати участь у розбудові співпраці з громадянськими суспільствами у згаданих країнах і проявляти активність з власними проектами, Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини не буде в змозі підтримати всі ідеї за допомогою наявних у нього коштів. З метою мінімізації адміністративних витрат для всіх учасників в рамках передуючої консультаційної процедури будуть визначені ті проектні ідеї, які при застосуванні до них згаданих вище критеріїв ям, мають найкращу перспективу на отримання сприяння, і щодо яких можна рекомендувати подавати заявку на отримання коштів сприяння. Така консультаційна процедура має відбуватися на основі проектних ескізів, які у стислій формі чітко представляють запланований проект.

Консультаційні запити приймаються у формі проектних ескізів з 13.10.2017 до 15.12.2017 через інтернет-сторінку:

<http://oepr.diplo.de>

Консультаційні запити, надіслані іншим шляхом, розглядатися не будуть.

До запитів щодо проектів, яким Федеральне міністерство закордонних справ уже надавало сприяння минулими роками, разом з проектними ескізами слід долучати коротку оцінку досягнення мети.

Після розгляду всіх отриманих проектних ескізів зацікавлені дописувачі отримають орієнтовно у лютому 2018 року **повідомлення з оцінкою того**, чи має заявка на схва-

лення гранту певний шанс на успіх відповідно до § 44 Положення про федеральний бюджет, враховуючи всі інші надіслані проектні ідеї.

До кого я можу звернутися у разі виникнення запитань?

Якщо у Вас виникли запитання, звертайтеся до компетентного з цих питань відділу 601 у Федеральному міністерстві закордонних справ Німеччини, електронною поштою на адресу 601-oepr@diplo.de або по телефону за номером 030 / 18 17 – 2148.

У випадку **технічних труднощів** при користуванні веб-сторінкою <http://oepr.diplo.de> зв'яжіться, будь-ласка, безпосередньо з пані Аннелі Рідель (тел .: 030 / 18 17 – 7980, ел. пошта: 601-14@diplo.de, Mo-Fr 9-12 Uhr